

Samenvatting

De gemeenschappelijke regeling “Centrumregeling gezamenlijke uitvoeringsorganisatie Sociale Zaken Maastricht – Heuvellandgemeenten” hierna: (GR SZMH) is door het college geëvalueerd en dient gewijzigd te worden. Daarnaast is de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) per 1 juli 2022 gewijzigd, wat op een aantal punten een wijziging van de GR SZMH vereist. Tegelijkertijd worden enkele onvolkomenheden in de GR SZMH meegenomen om de regeling toekomstbestendig te maken. Met het oog op de wijziging is de raad in de gelegenheid gesteld om, indien gewenst, een zienswijze naar voren te brengen over de voorgestelde wijzigingen van de GR SZMH. De raad heeft op 27 februari 2024 besloten geen zienswijzen naar voren te brengen. Ook de raden van de andere aan de GR deelnemende gemeenten hebben geen zienswijzen naar voren gebracht. Volgens artikel 1 van de Wgr dient de raad daarna nog toestemming te verlenen. De raad wordt met het raadvorstel gevraagd om die toestemming te verlenen. Het ligt in de lijn van de verwachting dat de gewijzigde GR SZMH op 1 januari 2025 in werking kan treden.

Beslispunten

1. Het ontwerp van de gewijzigde gemeenschappelijke regeling “Centrumregeling gezamenlijke uitvoeringsorganisatie Sociale Zaken Maastricht - Heuvellandgemeenten” vast te stellen.
2. Bijgevoegd raadvorstel voor te leggen aan de raad met als beslispunt:
Toestemming te verlenen aan het college voor het wijzigen van de gemeenschappelijke regeling “Centrumregeling gezamenlijke uitvoeringsorganisatie Sociale Zaken Maastricht – Heuvellandgemeenten”.

Besluit Burgemeester en Wethouders d.d. 1 juli 2024:

Conform.

1. Aanleiding

De GR SZMH voorziet in de samenwerking tussen de gemeenten Gulpen-Wittem, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul met het oog op de uitvoering van de Participatiewet en andere regelgeving inzake werk en inkomen. Deze GR SZMH dient gewijzigd te worden. De aanleiding hiervoor is gelegen in de evaluatie van deze regeling. De gemeente Eijsden – Margraten is in 2021 uitgetreden uit de GR SZMH. Daarnaast is de Wgr per 1 juli 2022 gewijzigd, wat op een aantal punten een wijziging van de GR SZMH vereist. Tegelijkertijd worden enkele onvolkomenheden in de GR SZMH meegenomen om de regeling toekomstbestendig te maken. Volgens de gewijzigde Wgr dienen het college en de raad meerdere malen te besluiten over de wijzigingen. Na de eerder doorlopen zienswijzeprocedure is nu de toestemming van de raad nodig. Met het raadsvoorstel wordt de raad gevraagd om die toestemming te verlenen.

2. Context

In de evaluatie van de GR SZMH gaat het niet alleen over de GR, maar wordt ook het dienstverleningshandvest/-overeenkomst, het mandaatstelsel en de privacy-verantwoordelijkheid meegenomen. Deze onderdelen worden later in 2024 ter besluitvorming aan het college aangeboden.

3. Gewenste situatie

Met de wijzigingen die voortvloeien uit de evaluatie wordt de GR SZMH toekomstbestendig gemaakt.

Algemene toelichting op de wijziging van de GR SZMH

De gemeente Eijsden – Margraten is in 2021 uitgetreden. De gemeente stond echter nog wel vermeld in de GR SZMH. Daarnaast is de verdeelsleutel als gevolg daarvan gewijzigd; een wijziging die nog verwerkt diende te worden.

Per 1 juli 2022 is de Wgr gewijzigd. Een aantal wijzigingen dient voor 1 juli 2024 geïmplementeerd te zijn in iedere gemeenschappelijke regeling. Het voornaamste doel van de wijziging is het verbeteren van de democratische legitimatie van de gemeenschappelijke regelingen. Dit gebeurt via een versterking van de kaderstellende en controlerende rollen van de raden. Wijzigingen dienen voor 1 juli 2024 geïmplementeerd te zijn in iedere gemeenschappelijke regeling. Op 28 mei jl. is aan de raad een achttal ontwerp wijzigingsbesluiten van andere gemeenschappelijke regelingen toegezonden, waarbij de raad gevraagd is om toestemming te verlenen. Dat betrof echter geen evaluatie van de gemeenschappelijke regelingen, maar alleen de wijzigingen van die regelingen als gevolg van de wijzigingen van de Wgr. Door de meer uitgebreide scope van de wijzigingen en de

samenhangende besluiten die door het college genomen zullen worden (met name de dienstverleningsovereenkomsten, de mandaatregelingen en de privacyregeling), is deze GR SZMH toen niet meegenomen, maar heeft die een apart traject gelopen.

Het grote verschil met de andere GR-en die reeds aan de orde zijn geweest is, dat het hier gaat om een zogenoemde centrumregeling. De uitvoering van de Participatiewet c.a. is door alle gemeenten belegd bij de gemeente Maastricht. Het college van Maastricht voert derhalve uit en er is derhalve geen eigen of aparte rechtspersoon. Daardoor zijn meerdere instrumenten uit de Wgr niet van toepassing op deze GR. De begroting bijvoorbeeld voor die uitvoering is die van de gemeente Maastricht en volgt ook de planning & control cyclus van Maastricht. De instrumenten uit de Wgr die wel verwerkt zijn in de GR SZMH zijn:

- Evaluatie.
- De aanscherping van de uittredingsregeling: in de GR SZMH dient door de deelnemers vermeld te worden de gevolgen van de uittreding voor het vermogen van de uitredende gemeente(n) en voor de achterblijvende gemeenten.

Hoewel meerdere instrumenten uit de Wgr niet van toepassing zijn bij een centrumregeling, is wel gekeken naar de positie van de partnergemeenten in de GR. Denk daarbij bijvoorbeeld aan het actief informeren van de colleges van die gemeenten. De archiefwetgeving gaat ook wijzigen. Reden om die bepaling toekomstbestendig aan te passen.

Wat wijzigt er precies?

In hoofdlijnen zijn de wijzigingen als gevolg van de gewijzigde Wgr als volgt.

Allereerst de twee wijzigingen die voortvloeien uit de gewijzigde Wgr.

1. Evaluatie

De wetgever heeft bepaald dat de GR een evaluatiebepaling dient te bevatten. In de huidige GR stond die al. De evaluatie is een beleidsinstrument, dat ingezet kan worden voor de vraag of de samenwerking dan wel de inhoud of de processen nog steeds bijdragen aan het doel en belang van de regeling. De inhoud van de evaluatie kan daarmee variëren van heel breed tot heel specifiek. Deze bepaling is, in afwijking van de andere GR-en maar verklaarbaar vanuit de centrumregeling, aangescherpt door de evaluatie eenmaal in de vier jaar te laten plaatsvinden, waarbij de colleges gezamenlijk opdrachtgever zijn.

2. Aanscherping van de uittredingsregeling.

De wetswijziging verduidelijkt dat de regeling bepalingen dient in te houden omtrent de voorwaarden waaronder kan worden uitgetreden en de gevolgen van uittreding, waaronder bepalingen omtrent de gevolgen voor het vermogen van de rechtspersoon en de deelnemende gemeenten.

De uittredingsregeling is in lijn gebracht met de andere gemeenschappelijke regelingen. Ook hierbij geldt dat de uitgangspunten voor de uittredingsregeling zijn:

- Uittreding is mogelijk met een eenzijdig besluit van de betreffende deelnemer tot uittreding;
- Er geldt een opzegtermijn van 2 jaar;
- De colleges van de centrumgemeente en de uittredende gemeente wijzen een onafhankelijk externe deskundige aan die het uittredingsplan opstelt.
- De inhoud van het uittredingsplan is als volgt:
  - De uittreedsom die door de uittredende deelnemer moet worden voldaan;
  - De financiële, juridische, personele en organisatorische gevolgen van uittreding, en;
  - Een risico-opslag van 5% voor onvoorziene kosten;
  - Er geldt een gezamenlijke verantwoordelijkheid om de uittreedsom zo laag mogelijk te houden.

Daarnaast is een aantal andere wijzigingen doorgevoerd, waarvan een groot deel ook technische wijzigingen zijn.

3. Uittreding college Eijsden-Margraten.

Met de uittreding van het college van Eijsden-Margraten is deze gemeente geen deelnemer meer en komt die ook niet terug in de kostenverdeelsleutel.

4. Taken door derden

Mogelijk is gemaakt dat voor anderen dan de deelnemers aan de regeling ook taken worden uitgevoerd, zolang die maar in lijn zijn met het doel en het belang van de regeling: het uitvoeren van regelingen op het gebied van inkomens- en bijstandsvoorzieningen. Uitvoering van die regelingen, denk bijvoorbeeld aan die door het Rijk aan de gemeente werd opgedragen tijdens de coronacrisis, zoals de TONK en de TOZO, werden toen door SZMH uitgevoerd. Rechtsgeldige uitvoering daarvan wordt voor de toekomst mogelijk gemaakt.

5. Inlichtingenplicht

De inlichtingenplicht van de centrumgemeente Maastricht naar de partnergemeenten en omgekeerd ten behoeve van een goede uitoefening van de taken, is opgenomen in de wijziging.

6. *Toevoeging onderzoek rekenkamer en accountant*

De GR SZMH is in zekere zin een verlengstuk van de uitvoering van alle gemeente, maar dan gecentraliseerd. Daardoor dient het mogelijk gemaakt te worden dat de rekenkamer van alle gemeenten inlichtingen kunnen verkrijgen ten behoeve van de uitoefening van hun taken bij de centrumgemeente. Uiteraard voor zover het de gegevens betreft van die betreffende partnergemeente waarvoor het onderzoek wordt gedaan.

7. *Archief*

De archiefbepaling is in overeenstemming gebracht met de bepalingen in de andere GR-en.

8. *Bekendmaking*

De bekendmakingsbepaling is in lijn met de Wgr opgeschreven.

Geen risico als de overgangstermijn van 1 juli 2024 niet wordt gehaald.

Bij de wijziging van de Wgr is bepaald dat de gemeenschappelijke regeling in de overgangstermijn tot 1 juli 2024 aangepast dient te worden. De inwerkingtreding van deze wijziging is echter voorzien voor 1 januari 2025. Met deze toestemmingprocedure kan worden begonnen, nadat de zienswijzeprocedure bij alle deelnemende gemeenten was afgerond en dat was op 10 juni jl.

Aan het overschrijden van de termijn kleven geen risico's. De instrumenten verband houden met de wetswijziging zijn: evaluatie en uitredingsbepaling. Beide instrumenten zijn verwerkt in de gewijzigde GR, maar hebben voor 1 januari 2025 geen praktische relevantie. De provincie is toezichthouder, maar zal, gegeven de zichtbare voortgang van het proces tot implementatie van de wijziging van de Wgr, op dit onderdeel naar verwachting geen actie ondernemen.

4. Effect op duurzaamheid en/of gezondheid

N.v.t.

5. Effect op de openbare ruimte

N.v.t.

6. Personeel en organisatie

Dit voorstel heeft in principe geen personele consequenties, omdat dit een juridische constructie betreft. De omvang van de formatie kan fluctueren als er meer of minder uitkeringsgerechtigden zijn of als er andere taken voor andere partijen, bijvoorbeeld voor het Rijk, worden uitgevoerd. De omvang van de formatie wordt passend gemaakt bij de omvang van de werkzaamheden.

7. Informatiemanagement en automatisering (incl. Smart City)

N.v.t.

8. Financiën

Dit voorstel heeft in principe geen financiële consequenties, omdat dit een juridische constructie betreft. De systematiek van de verdeelsleutel verandert niet, dat blijft het aantal uitkeringsgerechtigdendossiers. Maar wel wordt de bijdrage voor structurele kosten jaarlijks gezien door het aantal dossiers van het jaar daarvoor als uitgangspunt te nemen. Dit betekent dat de bijdrage aan die kosten ook jaarlijks kan fluctueren. Dat is nu expliciet in de GR opgenomen. De doorrekening en de invulling hiervan vindt plaats in de nog later in 2024 door het college te besluiten dienstverleningshandvest en dienstverleningsovereenkomst.

Daarnaast is het ook mogelijk werkzaamheden uit te voeren voor anderen zoals het Rijk. Daarvoor worden aparte dienstverleningsovereenkomsten gesloten, waarin de bijdrage voor het uitvoeren van die werkzaamheden wordt opgenomen.

De vergoedingen voor de dienstverlening (uitvoeringskosten, art. 13) zijn belast met btw. De geldstromen die verband houden met de programmakosten (ar. 14) zijn daarentegen niet onderworpen aan btw-heffing.

9. Aanbestedingen

N.v.t.

10. Participatie tot heden

In het traject om te komen tot dit voorstel zijn betrokken geweest: alle portefeuillehouders van de deelnemend gemeenten in het Pho-SoZa, beleidsmedewerkers in het beleidsoverleg, het co-creatieoverleg, juristen en financiële medewerkers. Na de laatste raadsbehandeling van de zienswijze in een van de deelnemende gemeenten, zijn alle deelnemers in dit proces op de hoogte gesteld van de laatste stand van zaken.

11. Voorstel

1. Het ontwerp van de gewijzigde gemeenschappelijke regeling “Centrumregeling gezamenlijke uitvoeringsorganisatie Sociale Zaken Maastricht - Heuvellandgemeenten” vast te stellen
2. Bijgevoegd raadsvoorstel voor te leggen aan de raad met als beslispoint:

Toestemming te verlenen aan het college voor het wijzigen van de gemeenschappelijke regeling “Centrumregeling gezamenlijke uitvoeringsorganisatie Sociale Zaken Maastricht – Heuvellandgemeenten”.

12. Uitvoering, evaluatie en vervolg

Met het geven van toestemming is de volgende fase van het formele wijzigingsproces begonnen. Zodra het voorstel in de domeinvergadering sociaal en de raad is behandeld en toestemming is verleend kan het college een besluit nemen met betrekking tot de definitieve wijziging van de GR SZMH. De inwerkingtreding vindt plaats nadat alle colleges definitief de wijziging hebben vastgesteld en de wijziging is gepubliceerd. Dat zal 1 januari 2025 zijn.

In het vierde kwartaal van 2024 zal tevens de besluitvorming over de dienstverleningsovereenkomst, de mandaatregeling en de privacyverantwoordelijkheid in het college aan de orde komen.